

ביאורים לכמה מדברי המסורה בפרשת ויצא

ל/יח - ותקרא שמו יששכר.

עיין "היכל הברכה" הקובץ שיש לקרוא בהברת שתי אותיות ש', ועוד בתקיפותו הוא מכנה את הקוראים בש' אחת: 'דוברי שקר'. אבל במנחת שי (לפסוק זה) מביא מן רמ"ה, ור"א אבן עזרא על שמות א/ג, וכן רד"ק על דהיי"א ט/כד, - שעל פי הדקדוק קוראים תמיד רק בש' אחת.

ובעיוני בזה מצאתי בפירושי "מחוקקי יהודה" לראב"ע שם, "קרני אור" ס"ק ו', מביא שזו מחלוקת בין בעלי המסורה. סיעת **בן נפתלי** קוראים בב' ש' וניקוד שוא, וסיעת בן אשר בש' אחת בלבד. בני מדינחאי (=בבל) נהגו כבן נפתלי, ובני מערבאי (=א"י) כבן אשר. ההלכה נתקבלה כבן אשר (ע"פ הרמב"ם) וזה נגד "היכל הברכה" הנ"ל.

שורש דברי "היכל הברכה" הוא על פי "דעת זקנים ובעלי התוספות" (ל/יח) וכן "חזקוני" על במדבר כו/כד המבאר מדוע בתחילה נקרא בנו של יששכר "יוב" ואח"כ נקרא "ישוב", כי יששכר העביר אליו ש' אחת משמו. וזה התחיל רק בפרשת ויגש, ולא כאן מלפני לידת יוב בפרשת ויצא. אבל כמליצת קדמונינו "הפשט לא יופשט" והלכתא כמדקדקים, ואמנם הדרוש תידרש "דרוש ותקבל שכר". וע"ע דברינו על במדבר כו/כד

לא/א - דברי בני לבן... לקח יעקב... ומאשר לאבינו עשה את כל הכבוד (כתיב חסר ו') ה"זה".

נ"ל כמו אצל עפרון כתיב חסר ו' (**כג/טז**) כי היה רע עין, כן בני לבן הביטו בצרות-עין על רכושו של יעקב ואף הזיקו לרכוש, ולכן נתחסרה ו' (ונ"ל מאותה סיבה נתחסרה ו' **בנחום ב/י**, המקום היחידי האחר שיש "כבוד" מחוסר ו', כי הפולשים הצוררים מבזים את הרכוש של נינוה)

לא/ט - ויצל אלהים את מקנה אביכם (=לשון זכר) ויתן לי.

המסורת מציינת שתמוה כי יעקב דבר לרחל וללאה, והשתמש בלשון זכר 'אביכם'. ונ"ל כי קרא אותן לשדה כדי לדבר אתן סוד, אבל גם בניו היו נוכחים שם, ולכולם יחד דבר, לכן נאלץ לדבר בלשון זכר. אבל הפסוקים הקודמים ו-ז שם כתיב "אביכן" שם הסב פניו רק לנשותיו והתייחס למצב שהיה לו לפני שנולדו לו בניו.

לא/כז - ואשלחך בשמחה ובשירים (כתיב: ובשרים)

רק בעוד מקום אחד כתוב ג"כ חסר "יושר בשירים" (קרי: בשירים) על לב רע"י (משלי כה/כ עיי"ש גר"א, והתורה נקראת 'שירה') כלומר, בשניהם חסר כי גם לבן וגם תלמיד שאינו הגון אינם מבינים בלבם ערך השמחה, אלא מציגים הצגה חסרה חיצונית בלבד.

ונ"ל לפרש סדר התיבות "בשמחה ובשירים בתוף ובכינור" מן הקל אל הכבד. קודם כל באה שמחה בלב ורק אח"כ שיר בפה; כי אם להיפך זהו מלאכותי ושטחי. ואח"כ באה פעימת התוף בסוף כל חרוז ובית של השירה, לקבוע את הקצב. אבל השימוש בכינור הוא למען המנגינה הממושכת ולכן זה בא בסוף.

לא/כח - עתה הסכלת עשה (וכתיב 'עשוי, כמו לשון רבים)
לפי שלא נחשב סכל אלא מי שנכשל פעמים רבות (מדרש חסרות ויתרות)

לא/לה - (רחל אמרה לאביה) **כי לוא** (יתיר ו') אוכל לקום
עייך "תורה שלמה", אות פא, מביא דרשות גם על "לא" באי וגם על "לוי" בו'